

6. Сердюк А.М. Екологічна значущість геомагнітного поля та медично-біологічні передумови гігієнічної регламентації його ослаблення в умовах України /А.М. Сердюк, П.Є. Григор'єв, В.Я. Акіменко, С.В. Протас //Довкілля та здоров'я. –2010. –№3. –С. 9-15.
7. Быков Г.А. Экология микроклимата газифицированных помещений /Г.А. Быков, Н.М. Мхитарян //Экотехнологии и ресурсосбережение. –2001. –№2. –С. 42-48. –Режим доступа до журналу: <http://masters.donntu.edu.ua/2003/feht/artuykh/library/4.htm>.
8. Губернский Ю.Д. Эколого-гигиеническая безопасность жилища /Ю.Д. Губернский //Гигиена и санитария. –1994. –№2. –С. 42-44. –Режим доступа до журналу: <http://masters.donntu.edu.ua/2003/feht/artuykh/library/2.htm>.
9. Приобретая квартиру, мы много времени уделяем тому, чтобы подобрать действительно достойный вариант. –Режим доступа до статті: <http://www.altai-offroad.ru/lastarticles/chem-opasni-plesen-i-gribok.htm>.

**ПРОБЛЕМА ВЫБОРА КВАРТИРЫ В МНОГОЭТАЖНОМ ДОМЕ, БЕЗОПАСНОЙ
ДЛЯ ЗДОРОВЬЯ ЧЕЛОВЕКА ОСНОВЫВАЯСЬ НА ГИГИЕНИЧЕСКИХ ПОДХОДАХ**
Першегуба Я.В.

Рассмотрены основные гигиенические проблемы, с которыми сталкивается человек при выборе жилья.

**PROBLEMS OF APARTMENT CHOICE IN THE MANY-STOREYED HOUSE, SAFE
FOR HEALTH OF THE PERSON BEING BASED ON HYGIENIC APPROACHES**
Ya. Persheguba

The basic hygienic problems which the person faces at a habitation choice are considered.

УДК 614:711.4(094.5):351.77

**АНАЛІЗ ПРОПОЗИЦІЙ ДЕРЖСАНЕПІДСЛУЖБИ ЩОДО
УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ САНІТАРНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ ПРОВЕДЕННЯ ЗАПОБІЖНОГО
ДЕРЖСАНЕПІДНАГЛЯДУ ЗА ОБ'ЄКТАМИ МІСТОБУДУВАННЯ**

*Махнюк В.М.¹, Мишковська А.А.², Могильний С.М.¹,
Дренькало М.М.³, Рахімова Т.Б.³, Малієнко О.О.⁴*

¹-ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва НАМН України», м. Київ

²-Міністерство охорони здоров'я України, м. Київ

³-Центральна санітарно-епідеміологічна станція Міністерства охорони здоров'я України,
м. Київ,

⁴-Верхньодніпровська районна санепідстанція Дніпропетровської області,
м. Верхньодніпровськ

Актуальність. У рамках договору про наукову співпрацю між Державною установою «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України» та Центральною СЕС МОЗ України з метою удосконалення саніта-

рного законодавства з проведення запобіжного державного санітарно-епідеміологічного нагляду за об'єктами містобудування інститутом розроблена і надіслана до СЕС АР Крим, обласних, міських, районних у місті, міжрайонних та районних

СЕС уніфікована анкета щодо надання пропозицій фахівців державної санітарно-епідеміологічної служби (посадових осіб структурних підрозділів санітарно-гігієнічного профілю).

Розроблена анкета стосувалась пропозицій щодо підготовки змін до Законів України: "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", "Про регулювання містобудівної діяльності" та "Про архітектурну діяльність" стосовно вдосконалення нового порядку проведення державного санітарно-епідеміологічного нагляду на етапах відведення земельних ділянок, проектування, будівництва та введення в експлуатацію об'єктів містобудування.

Всього надіслано та опрацьовано 205 анкет, які були надані фахівцями високої кваліфікації із стажем оперативної роботи в закладах Держсанепідслужби від 10 до 40 років.

Перший розділ анкети стосувався визначення основних термінів та понять статті 1 Закону України: "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", 100% респондентів погодилися із відновленням попередньої редакції визначення терміну «об'єкт державної санітарно-епідеміологічної експертизи», в якому об'єктом державної санітарно-епідеміологічної експертизи зазначався також проект будівництва об'єкта.

Стосовно ст. 11 Закону України: "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" у анкеті була надана попередня редакція зазначеної статті щодо переліку об'єктів державної санітарно-епідеміологічної експертизи "...схеми, передпроектна документація, що стосується районного планування і забудови населених пунктів, курортів тощо; проектна документація на відведення земельних ділянок, техніко-економічні обґрунтування і розрахунки, проекти будівництва, розширення, реконструкції об'єктів будь-якого призначення...".

Також у анкеті була надана чинна редакція цієї статті, яка не містить процедури експертизи проектної документації на відведення земельних ділянок та проектів будівництва об'єктів, а також було передбачено надання нової, на власний розсуд фахівця, редакції цієї статті. Із 205 опитуваних осіб

83,2% опитуваних погодилися з відновленням попередньої редакції статті, 15,1% фахівців запропонували залишити чинну редакцію без змін, 1,7% запропонували свій варіант змін до чинної редакції, яка розширює перелік об'єктів експертизи "...проектна документація на відведення земельних ділянок під промислові та виробничі об'єкти будь-якого призначення, житлові будинки, громадські заклади та споруди, в тому числі об'єкти підвищеного епідемічного ризику (об'єкти водопостачання, очисні споруди, полігони побутових та промислових відходів дитячі дошкільні, навчально-виховні, дитячі оздоровчі заклади, курортно-рекреаційні, лікувально-профілактичні заклади та ін.); проекти будівництва, розширення, реконструкції промислових та виробничих об'єктів будь-якого призначення, житлових будинків, громадських закладів та споруд, в тому числі об'єктів підвищеного епідемічного ризику (об'єкти водопостачання, очисні споруди, полігони побутових та промислових відходів, дитячих дошкільних, навчально-виховних, дитячих оздоровчих закладів, курортно-рекреаційних, лікувально-профілактичних закладів, об'єктів харчового призначення та ін.".

Стосовно ст. 12 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", яка регулює процедуру проведення держсанепідекспертизи у анкеті була надана попередня редакція зазначеної статті щодо процедури державної санітарно-епідеміологічної експертизи "Державна санітарно-епідеміологічна експертиза проводиться установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби, а в особливо складних випадках – комісіями, що утворюються головним державним санітарним лікарем України", яку підтримало 74,8% опитуваних та чинна редакція "...Експертиза проектів будівництва проводиться відповідно до статті 31 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності"», яку підтримало 10,6% опитуваних. 14,6% опитуваних запропонували переглянути підхід до процедури проведення експертизи та надати нову осучаснену процедуру санепідекспертизи та внести відповідні зміни до чинного законодавства.

Стосовно ст. 15 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" щодо вимог до проектування, будівництва, розробки, виготовлення і використання нових засобів виробництва та технологій, попередню редакцію статті "...надання земельних ділянок під будівництво, затвердження норм проектування, проектної та нормативно-технічної документації на будівництво, реконструкцію, введення в експлуатацію нових і реконструйованих об'єктів виробничого, соціально-культурного та іншого призначення, розробка, виготовлення і використання нових машин, механізмів, устаткування, інших засобів виробництва, нових технологій здійснюється за погодження з державною санітарно-епідеміологічною службою..." підтримало 59,8% опитуваних. Чинну редакцію статті без врахування погодження з державною санітарно-епідеміологічною службою земельних ділянок під будівництво, проектної документації на будівництво та введення в експлуатацію об'єктів...» підтримало 5,8% опитуваних. Надали свій варіант редакції статті 28,9% опитуваних. Зазначені зміни до чинної редакції статті стосувалися погодження з держсанепідслужбою "проектної та нормативно-технічної документації на будівництво, реконструкцію, введення в експлуатацію з підтвердженням лабораторних досліджень нових і реконструйованих виробничих та промислових об'єктів будь-якого призначення, житлових будинків, громадських закладів, у тому числі об'єктів епідризику (дитячих дошкільних, навчально-виховних, дитячих оздоровчих закладів, курортно-рекреаційних, лікувально-профілактичних закладів, та ін.), об'єктів соціально-культурного та іншого призначення".

Пропозиції інших фахівців в основному стосувались розширення переліку наступними об'єктами: очисні споруди, полігони побутових та промислових відходів, об'єкти водопостачання, об'єкти харчового призначення.

Пункт "д" ст. 41 Закону України: "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" щодо повноважень головних державних санітарних лікарів та інших посадових осіб, які здійснюють державний санітарно-епідеміологічний нагляд у

попередній редакції містив функцію "...погодження відведення земельних ділянок під забудову та інші види землекористування, місця водозаборів і скидання стічних вод, розташування промислових та інших об'єктів..." і відновлення якої підтримало 58,4% опитуваних. Чинну редакцію пункту "д" "погодження відведення земельних ділянок під місця водозаборів і скидання стічних вод, розташування промислових та інших об'єктів" підтримало 26,2% опитуваних. Запропонувало нову редакцію чинної статті "погодження відведення земельних ділянок під будівництво промислових та виробничих об'єктів різного призначення, житлових будинків, громадських закладів, у тому числі об'єктів епідризику (дитячих дошкільних, навчально-виховних, дитячих оздоровчих закладів, курортно-рекреаційних, лікувально-профілактичних закладів та ін.), місць водозаборів і скидання стічних вод" 6,4% опитуваних. Надали власну редакцію пункту "д" з розширенням наданого в новій редакції чинної статті переліку наступними об'єктами: очисні споруди, полігони побутових та промислових відходів, об'єкти водопостачання, об'єкти харчового призначення) – 8,9% опитуваних.

Пропозиції щодо відновлення пункту "ж" ст. 41 Закону України: "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" у попередній редакції, а саме "винесення рішень про відповідність вимогам санітарних норм об'єктів і споруд, що вводяться в експлуатацію" надійшло від 25% опитуваних, залишити чинну редакцію статті без змін, (де пункт "ж" відсутній зовсім) підтримало 7% опитуваних. З новою редакцією чинної ст. 41 "...винесення рішень про відповідність вимогам санітарних норм і правил промислових та виробничих об'єктів різного призначення, житлових будинків, громадських закладів, в тому числі об'єктів епідризику (дитячих дошкільних, навчально-виховних, дитячих оздоровчих закладів, курортно-рекреаційних, лікувально-профілактичних закладів та ін.), місць водозаборів і скидання стічних вод, що вводяться в експлуатацію..." погодилося 63,5% опитуваних. 4,5% опитуваних запропонували нову власну редакцію зазначеного пункту з розширеним переліком об'єктів, які вводяться в

експлуатацію за участі фахівців Держсанепідслужби: очисні споруди, полігони побутових та промислових відходів, об'єкти водопостачання, об'єкти харчового призначення, радіотехнічні об'єкти, склади небезпечних речовин.

Статтю 42 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" щодо заходів з припинення порушень санітарного законодавства при будівництві об'єктів у попередній редакції "обмеження, тимчасова заборона або припинення будівництва, реконструкції та розширення об'єктів за проектами, що не мають позитивного висновку за результатами державної санітарно-епідеміологічної експертизи, та у разі відступу від затвердженого проекту" підтримало 28,7% респондентів, у чинній редакції "...обмеження, тимчасова заборона або припинення будівництва, реконструкції та розширення об'єктів у разі відступу від затвердженого проекту..." – 9,4% опитуваних. З новою редакцією чинної статті, розробленою фахівцями інституту, а саме "обмеження, тимчасова заборона або припинення будівництва, реконструкції та розширення промислових та виробничих об'єктів різного призначення, житлових об'єктів, громадських закладів, в тому числі об'єктів епідризику (дитячих дошкільних, навчально-виховних, дитячих оздоровчих закладів, лікувально-профілактичних закладів та ін.), місць водозаборів і скидання стічних вод, за проектами та деклараціями про початок виконання будівельних робіт, що не мають висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи, та у разі відступу від затвердженого проекту" погодилося 57,9% опитуваних. Надали нову власну редакцію статті з розширеним переліком об'єктів (очисні споруди, полігони побутових та промислових відходів, об'єкти водопостачання, об'єкти харчового призначення) 3,9% опитуваних. Особливої уваги заслуговує новий варіант формулювання цієї статті, наданий Полтавською облСЕС: "б) обмеження, тимчасова заборона або припинення будівництва, реконструкції, перепрофілювання (зміни призначення чи власника) та розширення об'єктів за проектами, що не мають позитивного висновку за результатами державної санітарно-епідеміологічної експертизи, та у разі від-

ступу від затвердженого проекту, відсутності проекту".

У розділі анкети щодо причин звуження функцій запобіжного держсанепіднагляду в країні фахівцями Держсанепідслужби були надані наступні відповіді:

- відсутність участі фахівців Держсанепідслужби на стадії формування текстів нових законів (Харківська облСЕС, Лозівська райСЕС Харківської області);
- несвоєчасне реагування МОЗ України на реорганізацію всіх центральних органів виконавчої влади та розмежування функцій між міністерствами та службами (57% опитуваних);
- невиконання Урядом України головного обов'язку, гарантованого Конституцією, збереження здоров'я населення України та захисту довкілля (Тернопільська облСЕС).

За прогнозом фахівців щодо реформування державної санітарно-епідеміологічної служби:

- без системного реформування (з врахуванням позитивного досвіду Держсанепідслужби України, аналогічних служб інших країн), направленою на створення ефективною, мобільною, високотехнологічною служби з висококваліфікованими кадрами, сучасною лабораторною та законодавчою базою, існуюча санепідслужба стане не вичерпуваною в суспільстві і зникне під час чергових скорочень бюджетної сфери. (Харківська облСЕС, Лозівська райСЕС Харківської області);
- усунення санепідслужби від процедури попереджувального санепіднагляду вже в поточному році м. Суми мало негативні наслідки: зареєстровані випадки, коли об'єкти були введені в експлуатацію з незакінченим монтажем вентиляції, з невиконаними шумозахисними заходами, які стали причиною звернення громадян до санепідслужби на погіршення умов проживання та праці. Санепідслужбою була винесена постанова на тимчасове призупинення експлуатації об'єкту (Сумська міськСЕС);
- усунення фахівців санепідслужби від запобіжного санепіднагляду дає можливість до ще більшого хаосу в питаннях дотримання будь-яких санітарних норм і правил (Лисянська райСЕС Черкаської області).

Висновок

За результатами анкетування фахівців державної санітарно-епідеміологічної служби (205 анкет), проведеного за розробленою Інститутом уніфікованою анкетною щодо удосконалення законодавчої бази з питань проведення запобіжного держсанепіднагляду за об'єктами містобудування можна констатувати:

1. Чинні зміни в Законі України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" (статті 1, 11, 12, 15, 41 та 42), які внесені Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності", є некоректними і повністю виключають складову профілактичної медицини, що в цілому ставить під загрозу збереження здоров'я населення, його санітарне та епідемічне благополуччя;

2. Пропозиції щодо відновлення функцій запобіжного держсанепіднагляду у попередній редакції Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", а саме на етапах введення земельної ділянки (статті 1 та 11), проектування (статті 1, 11, 12, 15), будівництва (статті 15 та 42) та введення в експлуатацію ст. 41 підтримали 70,1% фахівців. 26,9% респондентів запропонували вдосконалення здійснення запобіжного державного санітарного нагляду за об'єктами містобудування у редакції вищезазначених статей, запропонованій фахівцями інституту. Надали новий варіант змін до зазначених статей з урахуванням територіальних особливостей 3% фахівців.

За пропозиціями фахівців державної санітарно-епідеміологічної служби України науковцями ДУ «ІГМЕ ім.О.М.Марзєєва НАМНУ» розроблено проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" та інших законодавчих актів" щодо відновлення запобіжної державної функції санітарно-епідеміологічного нагляду на всіх його етапах в Україні та направлений до МОЗ України.

АНАЛИЗ ПРЕДЛОЖЕНИЙ ГОССАНЭПИДСЛУЖБЫ ПО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ НОРМАТИВНОЙ БАЗЫ САНИТАРНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ПО ВОПРОСАМ ПРОВЕДЕНИЯ ГОССАНЭПИДНАДЗОРА ЗА ОБЪЕКТАМИ ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА

*Махнюк В.М., Мышковская А.А., Могильный С.М., Дренькало М.М.,
Рахимова Т.Б., Малиенко О.О.*

Проанализированы анкеты специалистов СЭС АР Крым, областных, городских, районных в городе, межрайонных и районных СЭС по вопросу усовершенствования нового порядка проведения государственного санитарно-эпидемиологического надзора на этапе отвода земельных участков, проектирования, строительства и ввода в эксплуатацию объектов градостроительства.

УДК 614.7:061.5(477)«18»:349.6

АНАЛІЗ КОМПЛЕКСУ МЕДИКО-САНИТАРНИХ ТА ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНИТАРНОГО ОБЛАШТУВАННЯ ТА УТРИМАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ НА ТЕРИТОРІЇ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ УКРАЇНИ В ХІХ СТОЛІТТІ

Гринзовський А.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Кафедра гігієни та екології

На сучасному етапі розвитку в Україні понад 80% промислових підприємств, що ні налічується 436 міст, в яких розташовано формують основне техногенне навантаження